ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԵՒ ՆՈՐ-ԵՕՐՔԻ ՎԻՃԱԿՆ

Որովհետև այսչափ տարիներէ ի վեր միշտ անընդհատ գաղթականութիւնք կ'ըլլան յԱմերիկա Եւրոպայի այլ և այլ տէրութիւններէ, մանաւանդ յԻտալիոյ և յԻրլանտայէ, որոց առաջինն կարօտութեան պատճառաւ և երկրորդն յԱնգղիացւոց կրած նեղութիւններէն. և նոյն իսկ ազգային գաղթականութիւն մ'եղած այս հեռաւոր աշխարհս, կ'արժէ հոս փոքրիկ տեղեկութիւն մը տալ Ամերիկացւոց զգաղթականս ընդունելու կերպին և Նոր-Եօրք քաղքին վրայ, ուր ընդհանրապէս կ'իջնեն գաղթականք։

Երբ շոգենաւ մը հասնի յԱնգղիայէ կամ յԻրլանտայէ ի Քասթըլ-կարտըն հանդերձ գաղթականօք, արդէն մասնաւոր կանոնք հրատարակեալ են այս նկատմամբ, նաւակներ կան որ զգաղթականս կը բերեն, և ապա կը մտցընեն զամենքն մեծ բոլորաձև շէնքի մը մէջ որ առենօք թատրոն էր։ Յետոյ կարգաւ կը կենան պաշտօնէից առջև որոնք իւրաքանչիւրին անունն, հայրենիքն, որոշեալ տեղն գրի կ'անցընեն։ Երևակայեցէք թէ ինչպիսի բարեկարգութիւն պէտք է այնչափ հազարաւոր անձանց վրայ այս գործն կատարելու համար անշփոթ, որոնք շատ շոգենաւերով մէկտեղ կը հասնին երկու օրն մի անգամ, գիշեր կամ ցորեկ անորոշ ժամու։ Մինչդեռ այսպէս կարգաւ շարուած են և անուններն կը գրուին, որոց մերձաւորքն կամ ծանօթքն հոն մերձ սրահի մը մէջ են՝ անցնելու ժամանակնին դուրս ելլելու համար անուննին կը լսեն որուն պէտք է անդէն պատասխանել։ Եթէ գաղթական մը գիտէ իւր նպատակն՝ փութով երկաթուղեաւ կը ղրկեն իրեն աղխիւքն հանդերձ։ Իսկ եթէ չեն գիտեր թէ ուր պէտք է երթան և չունին ծանօթ անձինք, այն ատեն մասնաւոր կանոնք կան առ այս որ յիրաւի կարևորք են։ Եթէ ծանօթ ունենան հեռաւոր տեղեր, հեռագիր կը զարնուի իմաց տալու. ապա թէ՝ ոչ, պէտք է այն տեղւոյն մէջ մնալ առանց թափառելու քաղքին մէջ գործ մը, տեղ մը գտնելու պատրուակաւ. այս վերջին կանոնս մասնաւորապէս կանանց և աղջկանց համար է, որոց և ազգարարութիւն կ'ընեն առանձինն նաւահանգստին մէջ, ամենևին առաջարկեալ դաշանց ինչ յանձնառու չըլլալ։

Արդ որչափ մեծ է կարգաւորութիւնն զգաղթականս ընդունելու համար, այնչափ առանձնական անձի մը որ կը գաղթէ, շատ դժուարութիւններ ընդ առաջ կ'ելլեն։ Նոր-Եօրք յիրաւի Բաբելոն մ'է.

digitised by A.R.A.R.@

ամենայն անձն որ մտնէ միանգամ՝ կը կորսուի իբր կաթիլ մը յանգունդս։ Հինգ քաղաքէ կը կազմուի Նոր–Եորք, ճշմարտիւ խօսելով, և երկու ու կէս միլիոնէ աւելի բնակիչ ունի։ Ընթիւ են ժամանակաւոր և հոգեւոր վնասքն և նաւաբեկութիւնք քաղքին մէջ։ Թէպէտ հսկողութիւնն լաւ է, և ըստ չափու. և լաւ բաշխուած է ոստիկանութիւնն. ճամբաներն դեղեցիկ են և կարգաւորեալ, ախտից և ապականութեանց տեղերն օր ըստ օրէ կը նուազին և կ՝աներևութանան. բայց ժողովրդեան գունդագունդ բազմութիւնն այնչափ մեծ է և տարօրինակ՝ որ ճամբաներն անբացատրելի շառաչմամբ լի է վաճառողաց և տուրևառի երթևեկութեամբ։ Ֆիֆթ Ավենիու (Fifth Avenue) ճամբան և ուրիշ մեծ և բազմագնաց ճամբաներ շատ անգամ ժամերով անանցանելի են հարուստներու ծառայից անդիմադրելի հեղեղին պատճառաւ։ Ճամբաներն կրանիդէ յատակեալ են, որպէս զի կարենան ընդդիմանալ և տևել անընդհատ հարուածոց, սալասմբակ ձիոց անդադար ընթացից, անուոց չփմանն, և ամբոխին գնացից. մինչդեռ երկաթուղւոյն ամենաբարձր կամրջոց վրայ տասն գլխաւոր ծառազարդ ճամբաներուն չորսին մէջ, մարդկանց գլխոց վրայէն կը թռչին կառախուռմբք երկաթուղւոյն, որոնք օրն կէս միլիոնէն աւելի ճամբորդ կը տանին. և ի ստորև չոգւով տրամուղեաց երթ և դարձն կողմնական ճամբաներու մէջ յամենայն կողմանց, այնպիսի ժխոր և աղմուկ կը պատճառէ որ ականջ կը խլացրնէ, մինչդեռ մարդս մը տօք կը զարմանայ այսպիսի անմտան չարժման վրայ։ Քաղաքական ոստիկանն որ ամենայն քառուղեաց կեդրո՛ն կեցած է, ուր չորս կողմէն կը հանին բազմութեամբ կառք, հանրակառք, երկանիւք և սայլք, բաւական է որ ձեռնոցափակ մատը վերցնէ և բովանդակ բազմութիւնն մէկէն կը կենայ, ճամբայ թողու արանց և կանանց և մանկանց բազմութեան։ Եւ երբ կը խոնարհեցնէ մատն, դարձեալ ի միասին կը խուռնուին ճանապարհաց գիծերն։

Այսպիսի աշխարհի մէջ մոնող անօգնական գաղթական աղջկան կամ կնոջ համար քահանայի մը դիւցազնական ողորմութիւնն և անխոնջ հսկողութիւնն պէտք է խնամ տանելու համար։

Այս նորօրինակ կենդանութեան համեմատ ալ է տեղւոյն հարբուտութիւնն և աղքատութիւնն։

digitised by A.R.A.R.@